

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 1 mars 2005

B 911-04

KLAGANDE

PN

Offentlig försvarare och ombud: advokaten JJ

MOTPART

Riksåklagaren, Box 5553, 114 85 STOCKHOLM

SAKEN

Ersättningsskyldighet gentemot staten för blodprovskostnader och rättsintyg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Övre Norrland, dom den 3 februari 2004 i mål B 1006-03

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar hovrättens dom på det sättet att PN befrias från skyldigheten att utge ersättning till staten för kostnader för blodprov och rättsintyg.

För försvaret av PN i Högsta domstolen tillerkänns JJ ersättning av allmänna medel med tvåtusenfemhundra (2.500) kr, avseende arbete. Denna kostnad skall stanna på staten. Av beloppet utgör 500 kr mervärdesskatt.

	Postadress	Telefon	Expeditionstid
	Box 2066	08-617 64 00	8.45-12.00
HÖGSTA DOMSTOLEN	103 12 STOCKHOLM		13.15-15.00

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Sedan PN överklagat hovrättens dom beträffande frågor om skuld, påföljd, skadestånd och ersättningsskyldighet för kostnader för blodprov och rättsintyg, har Högsta domstolen i beslut den 16 mars 2004 meddelat prövningstillstånd beträffande frågan om PNs ersättningsskyldighet till staten för blodprovskostnader och rättsintyg men inte funnit skäl att meddela prövningstillstånd beträffande målet i övrigt.

Riksåklagaren har härafter medgett ändring i den del för vilken Högsta domstolen meddelat prövningstillstånd.

SKÄL

Genom hovrättens dom dömdes PN tillsammans med tre medtilltalade för bl.a. grov misshandel. Hovrätten fann därvid att vad tingsrätten förordnat om kostnader för blodprov och rättsintyg skulle stå fast. Detta innebar att PN i enlighet med tingsrättens dom skulle utge ersättning till staten med 200 kr för blodprovskostnad samt med 1.000 kr för rättsintyg där åläggandet var solidariskt för PN och de tre medtilltalade.

Om den tilltalade döms för brottet i ett mål där åklagaren för talan skall han, enligt 31 kap. 1 § första stycket rättegångsbalken, som huvudregel ersätta staten för vad som enligt rättens beslut betalats av allmänna medel i ersättning till försvarare. Han skall också ersätta staten för kostnaden att hämta honom till rätten och för sådan kostnad för blodprovstaging och blodundersökning som avser honom själv och som har gjorts för utredning om brottet. Stycket fick sin nuvarande lydelse den 1 december 1997. Före lagändringen skulle den tilltalade även ersätta staten för kostnader för bevisning under förundersökningen eller i rättegången (jfr prop. 1996/97:9 s. 164 f. och 232 f.).

Av utredningen i målet framgår att statens kostnader för rättsintyg utgörs av kostnader för polismyndigheten i Norrbottens län för läkarutlåtande avseende en målsägande. Någon grund för att ålägga den tilltalade ersättningsskyldighet för sådana kostnader föreligger inte numera. PN kan därför inte åläggas att ersätta staten för polismyndighetens kostnader för rättsintyg.

Vidare har riksåklagaren under handläggningen i Högsta domstolen upplyst att något blodprov aldrig togs på de misstänkta och att det som benämnts blodprovskostnader i själva verket var polismyndighetens kostnader för läkarundersökning för att utreda om de tilltalade hade några skador som kunde vara av intresse för utredningen. Polismyndighetens kostnader var således inte heller i detta avseende sådana som den tilltalade kan åläggas att ersätta staten för.

Hovrättens dom skall därför ändras på det sättet att PN befrias från skyldigheten att till staten utge ersättning för kostnader för blodprov och rättsintyg.

Vad härefter gäller ersättning till JJ har Högsta domstolen numera som praxis att en offentlig försvarare eller ett rättshjälpsbiträde normalt får ersättning för maximalt två timmars arbete när det är fråga om ett okomplicerat mål i vilket prövningstillstånd inte meddelas. Dessa timmar skall anses räcka för telefonsamtal med klienten inför överklagandet och upprättandet av överklagandeskriften. Nämnade praxis kan frångås i sänkande riktning, t.ex. vid överklagande i strid med överklagandeförbud, överklagande utan någon egentlig argumentering i frågan om prövningstillstånd eller när ett överklagande är i det närmaste en kopia av överklagandet till hovrätten. Avvikelse anses emellertid också kunna ske i höjande riktning, t.ex. vid utförlig argumentering i en prejudikatfråga. Ett annat skäl för att avvika i höjande riktning kan vara att försvararen eller biträdet inför överklagandet har sammanträffat med sin klient. Det kan också förekomma andra särskilda omständigheter som kan medföra rätt till högre ersättning, t.ex. när ett

mål krävt omfattande eller mera ingående fullföljdsarbete på grund av målets komplicerade natur.

JJ har i förevarande mål yrkat ersättning endast för telefonöverläggning med sin klient samt för upprättande och expediering av överklagandet, vilket inte innehåller någon argumentering i den fråga i vilken prövningstillstånd meddelats. Vid dessa förhållanden bör de nyss angivna riktlinjerna tillämpas när det gäller bedömningen av frågan om ersättning för försvaret. Vid en sådan bedömning bör JJ för försvaret av PN i Högsta domstolen tillerkännas ersättning av allmänna medel för två timmars arbete.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Lennander, Dahllöf (referent),
Nyström och Virdesten
Föredragande revisionssekreterare: Granditsky Hökeberg